

Odze György

Carpe Diem

Műfaj: melodráma

Meg fog halni a feleségem, mondta egyszer csak Gerő Laci. Volt ebben valami, a folyamatossága, a jelenidejűsége, a be-nem-fejezettsége, mint amikor az ember rátette a hangszedőt a bakelitlemezeire és várta, hogy a sercegések után végre megszólaljon a zene, ott álltunk az erkélyen, a Böszörményi úton, teljesen másról beszélgettünk, ő cigarettázott, néztük, hogyan kanyarodik le a hegyről az ötvenkilences villamos, mint fiatakorunkban, igen, volt ebben a mondatban valami durva, elháríthatatlan tragédia. Igen, vannak ilyen történetek. És biztos, kérdeztem én, mert az ember ilyeneket szokott kérdezni. Vannak csodák, van olyasmi, hogy az emberi akarat és az elszántság, meg ehhez hasonlók, bár én magam ebben soha nem hittem.

Rádásul éppen Gerő, akinek az élete az volt, hogy nőket hódított, nem is akármilyeneket, csak a legjobbakat, a legszebbeket, a legnehezebben hódíthatókat. A hódítások mindig fontosak voltak, fontosabbak, mint minden más. És persze, a házasságában is voltak hódító időszakok. Amikor megszületett Juli, azt mondta, hogy a dolgok majd megváltoznak, most már a családi élet a legfontosabb, de a dolgok nem változtak meg.

– Talán bizony nem szereted Pannit? – kérdeztem tőle akkoriban.

– Nagyon szeretem – felelte.

Sokszor aludt itt, nálam, a Böszörményi úton, amikor összevesztek. Én voltam a régi barát, az egyetlen, aki maradtam a középiskolás időkből, aki ismerte őt, akiben bízott, egyedül éltem, végül is nem volt nagy dolog az ilyesmi, de már nem örültem neki. Vagy kényes lettem, az is lehet. Más szaga lett a lakásnak, idegenszaga, ezért még bejárónóm sem volt soha.

– Szóval ez van Pannival – mondta kétségbeesetten.

Igen, voltak előjelek, az ember minden fejfájásnál agydaganatra gyanakszik, mi másra is gyanakodna, aztán meg arra gondol, hogy minden ember minden fejfájásnál agydaganatra gyanakszik, az orvosok pedig hülyének nézik, de a biztonság kedvéért azért mégis elmegy egy orvoshoz, ez is olyan nevetséges dolog, az ember milyen erőfeszítésekre képes a biztonság kedvéért, miközben a világ egyfolytában bizonytalan körülötte. Így aztán, csupán a biztonság kedvéért elmentek a közös barátunkhoz, Zibner professzorhoz, aki azonban csak rápillantott Pannira, ugyan már, mondta jókedvűen, bele-nézett a szemébe és elvégzett egy röntgenvizsgálatot is, miközben ők ketten ott ültek reszketve a kórház folyosóján, várták az eredményt, semmi baj, lobogtatta meg a felvételt szinte vidáman Zibner, mintha valami csatát nyertek volna a betegség ellen, valójában azonban Zibner már akkor pontosan tudta, hogy mi a helyzet, de nem akarta megmondani, nem, azt nem ő fogja régi barátjának, Gerőnek meg az ő feleségének, Panninak megmondani,

hogy mi van a felvételen. Az orvosok ilyenek, szeretik kerülni a kellemetlen helyzeteket, mert tudják, hogy a betegek jó híreket akarnak hallani, aztán, néhány héttel később Panni egyik reggel rosszul lett a konyhában, miközben Gerő vidáman borotválkozott a fürdőszobában, és egy hét végi ausztriai kiránduláson gondolkodott, amit már régen terveztek, mert Pannival, amióta doktor Zibnernél voltak, úgy látszott, minden rendben van. Gerőnek jól ment, mindenre volt pénzük. Gerőnek mindig jól ment, már fiatalkorában egy vállalat főmérnöke lett, találékony, okos, kitartó és ravasz volt, ügyesen tudott egyensúlyozni a vezetők hiúsága és saját elgondolásainak megvalósítása között, senkit sem ismertem, aki ilyen erőteljesen és féktelen lendülettel tudott volna meggyőzni másokat, aki ennyire tudatában lett volna a saját céljainak és érdekeinek, másrészt ennyire tudta és akarta volna élvezni az életet. Carpe Diem. Rendszeresen jártunk át Krakkóba az ő Moszkvicsán, dollárban fizetett a lakosztályért az InterContinentalban, ami a legelőkelőbb szálloda volt a városban, az alkalmazottak meg összesereglettek, hogy részesejdenek a borralalóból, *carpe*, csak így mondtuk egymásnak, ölelte át a vállam, miközben a portás éppen beszerelte a lemezjátszót a nappaliba, ami csak nekünk járt, feltette a tűt a lemezre, és várta, hogy a sercegés után megszólaljon a zene, *Tízezer lépés* Pressertől vagy a hangulatától függően egy Beethoven-szonáta, lehetőleg a *Holdfény*, a szobalány pedig már a fürdőhabot keverte a kádban, este elmentünk a Wavel kis sörözőibe, lenygel lányokkal ismerkedtünk, akik szívesen töltötték velünk az éjszakát az elegáns szállodai lakosztályban, miközben vodkát és pezsgőt ittunk, *igen, éljünk a napnak*.

Pannit mentővel vitték kórházba, és akkor már az orvosok is másképpen gondolkodtak, de hát hányszor van így az életben, hogy későn veszik észre, amit már korábban észre kellett volna venni, és akkor úgy tesznek, mintha ez lenne a természetes, *alattomos*, igen, ezt szokták mondani arra, amivel nem akarunk szembenézni, mi meg közben bűnösnek érezzük magunkat, amiért nem tettünk eleget, agydaganat, jelentette ki a főorvos, miután egy napon át vizsgálták, akkor persze volt már alapos kivizsgálás, reflexek, végtagok, agyidegek, a koponya érző és mozgató funkciói, szemfenék, agynyomás, EEG, CT, MRI, koponyaröntgen, nyaki erek, milyen kilátások vannak? Ez is a tumor szövettanától, elhelyezkedésétől függ elsősorban. Egy részét talán el lehet távolítani, más része azonban, úgy látják, hozzáférhetetlen, a műtét vagy a sugárkezelés szövődményeként végleges agykárosodás maradhat vissza, na és mi lesz, mert most ez a kérdés, Juli, a lányuk is telefonált Amerikából, tudni akarta, mik a kilátások.

De ez, tette hozzá Gerő szomorkásan, csak a történet egyik része.

Kipőccintette a cikket a harmadik emeletről, a járdára. Mint régen. Ezen nem tudott változtatni. Bunkó vagyok, mondta ilyenkor. Persze, régen. Egy reggel ment munkába, meglátott egy csinos nőt a járdaszigeten, kiszállt az autóból, egy óra múlva már a lakásában szeretkeztek, akkor nem érdekelte a munka, és nem érdekelte a felelősség a vállalatnál, nem számolt kokázatokkal és nem számolt következményekkel, ilyenkor semmi más nem érdekelte, sokszor éppen ide, a Böszörményi útra hozott fel lányokat, és azt

hazudta, hogy unokatestvérek vagyunk, csak az volt a kérése, hogy mindig legyen pezsgő a hűtőszekrényben, még a házmesterünk, Blút úr is úgy tudta, hogy Laci az unokatestvérem, aki napközben angol nyelvvórákat ad a tanítványainak, és milyen rokonszenves fiatalember, tette hozzá Blút, mindig köszön. Blút úrnak ez volt a fontos, a köszönés, amúgy is kéretlenül szemmel tartotta a lakást, ahol a szüleim halála után egyedül éltem, és ahol rendszeresen nagy zenés-táncos összejöveleteket tartottunk, Gerő hívta a lányokat, akkoriban Zibner is velünk tartott, sokszor azonban egyedül jött, magányos, zárkózott fiú volt, nem is szeretett ismerkedni, de ez régen volt, Gerő feleségül vette Pannit, Zibner is megnősült, orvos lett, nekem tisztességes foglalkozásom soha nem volt, sportújságíróként dolgoztam, nem voltam túlságosan sikeres, inkább középszerű, és még csak szorgalmasnak sem mondhattam magam, mindig úgy nézett ki, hogy sikeres leszek, aztán mégsem. A világ már csak ilyen, nem lehet mindenki sikeres.

Gyötrelmes volt viszontlátni.

Valamikor jóképű, magabiztos, elszánt és céltudatos vonásai megpuhultak. Újabb cigarettára gyújtott. Panni már hetek óta a klinikán, vannak jobb és rosszabb pillanatok, a helyzet alapvetően reménytelen és kilátástalan, *de mi a történet másik része, ez a kérdés*, most ott tartunk, hogy a műtét vagy a sugárkezelés szövődményeként végleges agykárosodás maradhat vissza. Mindent meg kell tenni, ezt szokták mondani, de van-e értelme, azt nem szokás visszakérdezni. Laci beszélni akart a sebésszel, doktor Kajtárnál, ő most a legjobb Magyarországon, mindenki őt ajánlotta, Kajtár Erikát. A kórház folyosóján találkoztak, mentem én is vele, hogy lelki támaszt nyújtsak a barátomnak ebben a vészterhes helyzetben, de ahogy ott beszélgettek ők ketten, már kezdtem sejteni, hogy mi lesz a történet másik része. Gerőnél a történetek másik része mindig ugyanaz volt.

Kajtár ötvenes, vonzó asszony volt, az ablakmélyedésben állt, karba tett kézzel, fehér köpenyben, rövid beszélgetés volt, majdnem semmitmondó. Volt valami különös ridegség ebben a beszélgetésben, amit nem is értettem. Gerő nem így szokott beszélgetni, különösen nőekkel nem. Igaz, hogy egy emelettel feljebb, egy kórteremben ott feküdt Panni élet és halál között, ez a világon a legveszélyesebb állapot, ami egyáltalán létezik, és szélesebb és kiismerhetetlenebb terület, mint gondolnánk, ahogyan azt is gondoljuk, hogy az ember vagy boldog vagy boldogtalan, miközben nagyon sokan élünk a boldogság és a boldogtalanság közötti szürke, érdektelen mezőn, Gerő mindennap ott ült Panni ágyán, fogta a kezét, és sírt, azt mondta neki, hogy nem akarja elveszíteni, és komolyan is gondolta, de amikor két nappal később találkoztunk a TikTak presszóban, arról beszélt, hogy mennyire megnyerő asszony ez a Kajtár, neked elment az eszed, mondtam erre én, úgy érezte, alakul valami közöttük, amit már nem lehet letagadni és nem lehet visszavonni, *de hát a helyzet*, a helyzet és a körülmények sokszor az ember ellen szólnak. Gerő élete csupa különleges helyzet volt, és ő szerette is a különleges helyzeteket, néha azt gondoltam, az egész nem több, mint valami ostoba bizonyítási kényszer, mint fiatalkorában, éjszakánként arra ébredt, hogy úgy fog meghalni, hogy semmire sem viszi az életben, ezek voltak az ő

harcai, és a saját harcait minden férfinak magának kell megvívnia, máskülönben úgy érzi, alulmarad. Most Doktor Kajtár kezében van a döntés, ez a lényeg, magyarázta nekem tovább Gerő, *de akkor már régen nem erről volt szó, ő tudja, vagy neki kellene tudnia, hogy mi a teendő.* Aztán Gerő feljött hozzám egy este, már késő volt, még csak oda sem szólt, hogy jön.

– Szóval itt másról van szó.

Mégis, miről, kérdeztem.

És most pontosan a helyzet az, hogy Kajtárnál, ketten együtt felelősek Panni sorsáért, ó, micsoda süket duma, mondtam mérgesen, de szerinte meg komolyan beszélt, neki most mindent meg kellene tennie, hogy ne alakuljon semmi közöttük, ő mégis mindent megtett annak érdekében, hogy alakuljon valami, már kész tervei voltak, este már felhívta a lakásán, hogy találkozzanak, sőt, találkozniuk kell, már hűtötte is a pezsgőt, mert mindig biztos volt a dolgában, Kajtár először nem is értette, hogy mi történik, talán nem is merte vagy nem is akarta érteni, jó, egyezett bele végül, hát találkozzanak, hiszen Gerő éppen élete legsúlyosabb válságát éli át, és egy agysebész, aki gyakran él át kritikus napokat, megérti az ilyesmit, nehéz azt mindig pontosan megmondani, hogy hol választható el a műtét esélyeinek megbeszélése az igazi vonzalmaktól. Lehet, hogy volt már ilyen eset az életében, de nem számolt Gerő hódítási képességeivel. Szóval beleszerettem, ismertem el végre nekem, akkor már megittunk egy üveg vodkát, amitől azonban nem láttuk tisztábban a helyzetünket, sőt, tudatmódosítva láttuk, *carpe diem*, éljünk a mának, öregem, akárcsak Krakkóban, mindent szabad, és minden lehetséges, nincsenek gátlások és nincsenek kételyek, akkor már minden este találkoztak, és Kajtár ott aludt nála, most kell döntenünk, hogy mi lesz Pannival, mert ez az utolsó pillanat.

– Összejöttünk Kajtárnál – írta nekem Gerő. – Nincs mit tenni, összejöttünk.

A régi érzés, gondoltam. *Carpe.*

Kajtár csakugyan híres volt. Dolgozott egy ideig Hollandiában, férjhez ment, elvált, egyszer szerepelt a *Nők Lapja* címloldalán a fiával, aki szintén orvos lett. Szép nő, állapítottam meg, nem is vitás.

Másnap éjszaka beállított hozzám Juli, egyenesen Amerikából, ismertem persze már gyerekkora óta, élvezettel mászókázott a Hollósy Simon téren, miközben mi Gerővel a padon ültünk, és az élet komoly dolgairól beszélgettünk, de más ismerni a barátom kislányát, és aztán más ott látni az ajtóban hátizsákkal a vállán, kétségbeesetten, amint egyenesen Amerikából érkezik.

– Nem mehetek haza, mert apánál egy idegen nő van a lakásban – mondta dacosan, mint egy kisiskolás, akinek a padtársa ellopta a radírgumiját, bejött, leült a nappaliban az egyik kínai karosszékembe, és rágyújtott. Istenem, gondoltam, most mit kezdjek ezzel a helyzettel? – Soha többé nem akarok vele találkozni. A kórházban is voltam, láttam anyát. Mégis, mi folyik itt?

Mit is felelhettem volna? Mondjam azt, hogy az ő apja, az én legjobb barátom, Gerő Laci fiatalkorában képes volt egy járdaszigeten öt perc alatt

meghódítani egy idegen nőt? Meséljem el neki, hogy Krakkóban lakosztályt béreltünk csak azért, hogy imponáljunk a lengyel diáklányoknak, akiknek a nevét sem tudtuk? Magyarázzam el, hogy szereti Pannit, de megőrül Kajtár doktornőért? Vagy feltételezzük azt, hogy csak a műtét körülményeiről beszélgettek? Esetleg menekülési kényszere támadt?

– Apám megbolondult – állapította meg Juli. Hátradólt, kifújta a füstöt. Rájöttem, hogy nekem semmit sem kell mondanom. – Van valami alkohol itthon?

Hajnali három óra volt, úgy döntöttem, hogy inkább aludni megyünk.

– Panni látni szeretne – ezzel hívott fel másnap reggel Gerő.

– Inkább Julival foglalkozzál. Nálam lakik – feleltem. Nem örültem neki, de nem tettem hozzá.

Hallgattunk egy ideig.

– Rosszul van. Mondtam neki, hogy meglátogatod.

– És a sebészprofesszor?

– Most kell döntenünk. Hogy mi lesz. Nem akarja megoperálni, mert annak, hogy utána felépüljön és normális életet éljen, szinte semmi esélye. Mi van, ha csak félig gyógyul meg? Akkor mi lesz?

Jó, rendben van, mondtam, de nem mentem be a kórházba. Elvégre is mi közöm az egészhez? Az egész családnak kórházfóbiás, féltünk a betegségek-től, még jobban féltünk az orvosoktól, és legjobban a kórházaktól féltünk, annyira, hogy Emma néni még gyógyszertárba sem merte betenni a lábát, inkább idegen járókelőket kért meg, hogy váltsák ki a hashajtóját. Ott álltam a Ráth György utca sarkán, és nézelődtem. Az élet szemlátomást ment tovább, a zöldségesboltban árut rakodtak, a borozó előtt férfiak számolták a az aprópénzüket, jut-e még az utolsó fröccsre, az autóbuszok megálltak a megállóban, az autóvezetők nem engedték át a gyalogosokat a másik oldal-ra.

Juli aznap visszament Amerikába.

Gerő a temetés után otthagya a házat, semmit sem vitt magával, még egy fogkefét sem. Lakást bérelt a Böszörményi úton. Néha beültünk a közeli cukrászdába, ami korábban nem volt szokásunk, ott is mindig ivott valami rövidet, pedig éreztem rajta, hogy már piált. Mintha másnapos ingeket viselt volna, és a borotválkozására sem ügyelt. Beszélgettünk erről-arról, *carpe*, ugyan, hol van az már, legyintett csalódottan, de azért jó élet volt. Időnként láttam őt sorba állni a közeli bevásárlóközpont gyorséttermében. Szürke volt az arca, közömbös tekintettel böngészte az étlapot, mint akinek mindegy, mit választ majd.